

Nüfuzlu elmi jurnallara məqalə hazırlamağın yolları

Misir Mərdanov¹, Aynur Həsənova²

Müəlliflər:

¹ Misir Mərdanov — Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, «Proceedings of the Institute of Mathematics and Mechanics» beynəlxalq elmi jurnalının baş redaktoru, AMEA Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun direktoru. E-mail: misirmardanov@yahoo.com

² Aynur Həsənova — AMEA-nın Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun böyük elmi işçisi, riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru. E-mail: aynur.hasanova73@yahoo.com

Açar sözlər:

Nüfuzlu jurnal, elmi məqalə, əlyazmanın tərtibatı, məqalənin təqdimatı, elmmetrik verilənlər bazası, jurnal seçimi, resenziya, «saxta» jurnal, etik normalar, müəllif hüquqları.

Annotasiya. Hər bir tədqiqatçının elmi nəticələrinin global miqyasda tanınması və akademik ictimaiyyət tərəfindən qəbul olunması dövrümüzün əsas tələblərindən birinə çevrilmişdir. Elmi tədqiqatların nəticələrinin dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırılmasının formalarından biri də onların müxtəlif ixtisaslaşmış nüfuzlu jurnallarda çap olunmasıdır. Məqalənin nüfuzlu jurnallarda nəşri – tədqiqatçının elmi fəaliyyət sahəsinin genişlənməsi və elmi səviyyəsinin artmasının, ölkənin elmi nüfuzunun yüksəlməsi və mövqeyinin möhkəmlənməsinin təmin edilməsi deməkdir. Hazırda dünyada minlərlə jurnal nəşr olunur və nüfuzlu alimlər onların hamısını deyil, yalnız tanınmış elmi bazalarda nəşr olunanlarını izləyirlər. Belə bazalar sırasına ilk növbədə İldə on mindən çox jurnalı izləyən və qiymətləndirən Web of Science və otuz minə yaxın jurnalı izləyən və qiymətləndirən Scopus kimi beynəlxalq elmmetrik verilənlər bazaları daxildir. Adıçəkilən elmmetrik bazalara daxil olan jurnallarda elmi məqalə çap etdirmək məqalə müəllifləri ilə yanaşı, onların çalışdıqları universitet və institutların, təmsil etdikləri ölkələrin elmi nüfuzunu birbaşa müəyyən edən və son nəticədə, ölkənin inkişaf səviyyəsini göstərən əsas amillərdəndir. Bir sıra hallarda təqdim olunan məqalələrin yüksək indeksli nəşrlərdə qəbul edilməməsi mütəxəssislərimizin öz dəyərli nəticələrini yüksək standartlar səviyyəsində hazırlayıb təqdim edə bilməməsindən, bu sahədə təcrübə çatışmazlıqlarından irəli gəlir. Bu problemləri nəzərə alaraq, təqdim etdiyimiz məqalədə nüfuzlu elmi jurnallarda elmi nəticələrin dərci və bununla bağlı olan problemlər, əlyazmanın çapa hazırlanması, elmi məqalənin çap üçün təqdim olunma prosesi və tədqiqatçının elmi jurnal seçərkən diqqət yetirəcəyi əsas məqamlar öz əksini tapmışdır. Həmçinin, elmi nəşrlər üçün müəyyən tələblərin mövcudluğu, keyfiyyətli tədqiqat işinin müasir standartlara uyğun formada, lakonik və dolğun şəkildə yazılması və tərtib olunması oxuculara təqdim olunur.

<http://orcid.org/0000-0003-3901-0719>

DOI: 10.32906/AJES/683.2018.04.31

Məqaləyə istinad: Mərdanov M., Həsənova A. (2018) *Nüfuzlu elmi jurnallara məqalə hazırlamağın yolları*. «Azərbaycan məktəbi». № 4 (685), səh. 95–106.

Məqalə tarixçəsi

Göndərilib: 06.10.2018; Qəbul edilib: 17.11.2018

How to write a scientific article for prestigious academic journals

Misir Mardanov¹, Aynur Hasanova²

Authors:

¹ Misir Mardanov,
Prof.Dr., Corresponding member
of Azerbaijan National Academy
of Sciences (ANAS), Editor-in-
chief of «Proceedings of Institute
of Mathematics and Mechanics»
International academic Journal,
Director of the Institute of
Mathematics and Mechanics of
ANAS. Azerbaijan, Baku,
E-mail: misirmardanov@
yahoo.com

² Aynur Hasanova,
Senior scientific researcher of
Azerbaijan National Academy of
Sciences, the Institute of
Mathematics and Mechanics,
PhD in mathematics. Azerbaijan,
Baku. E-mail:
aynur.hasanova73@yahoo.com

Keywords:

Prestigious journal, scientific
article, article preparation,
article submission
(manuscripts), scientific
database, journal selection,
«fake» journal, author's ethics,
copyright.

Abstract. In the modern time, a significant part of the information space is occupied by scientific and technical information and information about articles published in prestigious scientific journals. During the information age, global recognition of the scientific results of each researcher and their recognition by the academic community has become one of the key requirements of our time. It should be noted that the relevance of not publishing scientific works of researchers in our country in the leading publications of the world is associated with the presence of gaps in this area. Obviously, thousands of journals are now published in the world, and influential scientists only follow those published in well-known scientific databases. Such databases, firstly, include an international scientific database, such as the Web of Science, which follows and assesses over ten thousand journals, and Scopus, which follows and assesses thirty thousand journals. Publication of scientific works in journals included in these scientific databases is one of the key factors determining the level of authors of articles, as well as the institutes and universities in which they work, the scientific reputation of their country and, finally, the level of development of the country. In some cases, refusal to accept documents in highly indexed publications is due to our lack of preparation and presentation of valuable results in accordance with the highest standards, as well as due to lack of experience in this area. In view of these problems, this article presents the problems of publishing scientific results in authoritative scientific journals, related problems, the development of a manuscript, the presentation of an article and the main points that a researcher should pay attention to when choosing a scientific journal. In addition, there are certain requirements for scientific publications and the writing and preparing of high-quality research in modern standards and in the form of concise and full-fledged those are available to the attention of readers.

<http://orcid.org/0000-0003-3901-0719>

DOI: 10.32906/AJES/683.2018.04.31

To cite this article: Mardanov M., Hasanova A. (2018) *How to write a scientific article for prestigious academic journals*. Azerbaijan Journal of Educational Studies. Vol. 685, Issue IV, pp. 95–106.

Article history

Received: 06.10.2018; Accepted: 17.11.2018

Giriş

Məlumdur ki, qloballaşmanın geniş vüsət aldığı müasir dövrdə, dünyada müxtəlif növ böhranların, insan artımı ilə bağlı yaranmış ərzaq qıtlığının, getdikcə özünü daha çox büruzə verən təbii fəlakətlərin və hər bir regionda meydana çıxan digər problemlərin müsbət həlli elmin inkişafı ilə bir başa bağlıdır. Dövlətin iqtisadi, hərbi və siyasi qüdrəti onun elmi potensialından və bu potensialın səmərəli istifadəsindən asılıdır.

Əsrimizin informasiya əsri olduğunu, bütün dünyanı vahid informasiya məkanında birləşdirən internet şəbəkəsinin, virtual kitabxanaların, jurnallar və digər vasitələrin həyatımızın ayrılmaz hissəsinə çevrildiyi bir zamanda bu informasiya axınından faydalanmaq dövrümüzün əsas tələblərindən birinə çevrilmişdir.

İnformasiya məkanının mühüm hissəsini elmi-texniki informasiya, elmi jurnallarda çap olunmuş məqalələr haqqında məlumatlar təşkil edir. Ölkəmizin maraqları hər bir tədqiqatçının elmin son nailiyyətləri ilə vaxtında tanış olmasını, yeniliklərin istehsalata, digər sahələrə dərhal və səmərəli tətbiqini tələb edir. Bununla yanaşı alimlərimizin əldə etdikləri mühüm elmi nəticələri də operativ surətdə beynəlxalq arenaya çıxarmaq lazımdır. Elmi tədqiqatların nəticələrini dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmağın formalarından biri də onların müxtəlif ixtisaslaşmış jurnallarda çap olunmasıdır. Aydın ki, hazırda dünyada minlərlə jurnal nəşr olunur və nüfuzlu alimlər onların hamısını deyil, yalnız tanınmış elmi bazalarda nəşr olunanlarını izləyirlər. Belə bazalara, ilk növbədə ildə on mindən çox jurnalı izləyən və qiymətləndirən Web of Science və otuz minə yaxın jurnalı izləyən və qiymətləndirən Scopus kimi beynəlxalq elmmetrik verilənlər bazaları daxildir. Adı çəkilən elmmetrik bazalara daxil olan jurnallarda elmi məqalə çap etdirmək məqalə müəllifləri ilə yanaşı onların çalışdıqları universitet və institutların, təmsil etdikləri ölkələrin elmi nüfuzunu birbaşa

müəyyən edən və son nəticədə ölkənin inkişaf səviyyəsini göstərən əsas amillərdəndir.

Məlumdur ki, alınmış elmi nəticəni nüfuzlu jurnallarda çap etdirmək üçün xüsusi qaydalara əməl etmək lazımdır. Azərbaycan oxucularına təqdim etdiyimiz məqalə, beynəlxalq təcrübəyə əsaslanaraq həmin qaydalarla onları tanış etməkdən ibarətdir. Düşünürük ki, bu qaydaları mənimsəmək və onlara əməl etmək beynəlxalq aləmdə ölkəmizin elmi nüfuzunun yüksəlməsinə, eyni zamanda Azərbaycanda nəşr olunan jurnalların nüfuzlu bazalara daxil olmasına səbəb olacaqdır.

Aydın ki, hər bir elmi tədqiqatın yekunu nəşrdir. Araşdırmalar zamanı əldə edilən yenilik və nəticələri beynəlxalq elmi cəmiyyətə çatdırmaq və məsləhətlərlə bölüşmək məqsədilə onları nəşr etmək vacibdir. Məqalə dərc edildikdən sonra onun ictimaiyyətə təsirinin ölçülməsi nəticəsində tədqiqatın mövzusu ətrafında şəbəkə aktivliyini izləmək və təhlil etmək üçün imkan yaranır: istinadların sayı və keyfiyyəti, Hirş indeksi və s.

Beləliklə, elmi tədqiqatların nəticələrini nəşr etməkdə əsas məqsəd dünya ilə fikir mübadiləsi aparmaqdır. Bu isə elmi işə maraq göstərən xarici həmkarlarla tanış olmaq, qeyri-formal qarşılıqlı əlaqələrin qurulması və nəticədə beynəlxalq layihələr, qrantlar, birgə nəşrlər və s. kimi proseslərin həyata keçirilməsinə imkan yaradacaqdır. Məqalənin nəşri tədqiqatçının elmi fəaliyyət sahəsinin genişlənməsi, elmi səviyyəsinin artması, elmi cəmiyyətdə statusunun yüksəlməsini təmin edəcək və bununla belə elmə öz töhfəsini verərək, onun tərəqqisinə müsbət təsir göstərəcəkdir. Bundan əlavə, elmi məqalənin Web of Science və ya Scopus kimi beynəlxalq elmmetrik verilənlər bazasına daxil olan jurnallarda çap olunması müəllifin elmi tədqiqatlarının «görünmə» (visibility) və «istifadə edilmə» (availability) dərəcəsinin yüksəlməsinə təsir göstərəcəkdir. Bütün bunlar yuxarıda adı çəkilən əsas elmmetrik bazalarda ölkənin mövqeyinin möhkəmlənməsinə səbəb olacaqdır.

Qeyd olunan faktları nəzərə alaraq,

məqaləni yazmaqda əsas məqsəd elmi məqalələrin nüfuzlu jurnallarda nəşrə hazırlanması yolları və qaydaları ilə gənc alimlərimizi məlumatlandırmaqdan ibarətdir.

Təqdim edilmiş məqalədə aşağıdakı məsələlər öz əksini tapmalıdır:

- Məqalənin faydalı, maraqlı və oxunaqlı olması;
- Əlyazmanın tərtibatı (hazırlanması);
- Jurnal seçimi;
- Məqalənin təqdimatı.

Məqalənin faydalı, maraqlı və oxunaqlı olması

Elmi əlaqələrin sürətlə inkişaf etdiyi müasir dövrdə oxunmayan, istifadə edilməyən və istinad olunmayan məqalənin heç bir dəyəri yoxdur. Məqalədə alınmış nəticələrin yeni, nəzəri və praktiki cəhətdən əhəmiyyətli olması aydın və məntiqi mülahizələrlə təqdim edilməlidir. Belə olduğu halda redaktorlar və rəyçilər işin elmi mənasını asanlıqla anlama və qiymətləndirə bilərlər.

Elmi tədqiqatın nəticələrini nüfuzlu jurnalda dərc etdirmək üçün, jurnalın tələblərinə uyğun, onun qısa məzmununu özündə əks etdirən dolğun xülasəsi (*annotasiyası*) və açar sözləri olan ingilis dilində məqalə hazırlanmalı və etik normalara riayət etməklə resenziyadan keçməlidir.

Oxuculara keyfiyyətli məqalə çatdırmaq və onlarla açıq dialoq qurmaq üçün fikirləri hər zaman sadə dildə izah etməyə çalışmaq lazımdır. Cümlədə 15-dən çox sözdən istifadə edilməməli və hər fikir bir cümlə ilə ifadə edilməlidir. Cümlə nə qədər sadə və aydın şəkildə qurulsa, oxucular onu daha tez anlama bilərlər. Məqalənin adı, xülasəsi (*annotasiyası*), açar sözlər və ədəbiyyat siyahısı məqalənin ən mühüm hissəsidir.

Məqalənin adı onun məzmununu əsas açar sözlərlə lakonik ifadə etməlidir. Nəzərə almaq lazımdır ki, adı 6-12 sözdən ibarət olan məqalələr daha çox oxunur və istinad olunur.

Əsas açar sözlərdən ibarət olan və işin məzmununu və həcmi baxımından jurnalın

tələblərinə cavab verən aydın və tam (dolğun) annotasiya tərtib edilməlidir. Xaricdə olan həmkarlar üçün məlum olan, müvafiq və zəruri açar sözlərdən istifadə olunmalıdır. İstinadlar tam və düzgün şəkildə yazılmalıdır, bu onları verilənlər bazasında indeksləşdirərkən vacibdir; keyfiyyətli istinadlar məqalənin səviyyəsinin göstəricilərindən biridir.

Yadda saxlamaq lazımdır ki, xülasə (annotasiya) – məqalə haqqında olan ilkin təəssürətdir. Annotasiya informativ (ümumi sözlər olmamalıdır), orijinal, dolğun olmalı, yəni məqalənin qısa məzmununu və tədqiqatın əsas nəticələrini əks etdirməli, kompakt, lakin qısa olmamaq şərti ilə (100-250 söz arasında) ingilis dilində keyfiyyətli yazılmalıdır.

Qeyd edək ki, redaktorun məqaləni nəşr etmək üçün qəbul edib etməməsi onun hansı dildə yazılmasından çox asılıdır. Düzgün ingilis dili məqalənin keyfiyyətinin ən əhəmiyyətli göstəricisidir. Lakin məqalənin ingilis dilində yazılması qaydalarına riayət etmək, onları lakonik, eyni zamanda dolğun və savadlı şəkildə çatdırmaq xüsusi bacarıq tələb edir. Nəticə olaraq, məqalə oxunaqlı olmalı (clarity) və əgər həmmüəlliflər varsa, onların adları məqaləyə verdikləri töhfəyə uyğun sıralanmalıdır. Bütün bunlar məqaləni daha gözəçarpan edərək, onun daha da geniş yayılmasına və sitat gətirilməsinə səbəb olacaqdır.

Əlyazmanın tərtibatı

Hər bir alim məqalə yazmaqdan öncə öz sahəsi üzrə elmin son nailiyyətləri və müasir metodları ilə yaxından tanış olmalı, çalışdığı sahə üzrə məlumatlı olmalı, son elmi tədqiqatları, açıqlanmayan məsələləri nəzərdən keçirməlidir. O, maraqlı mövzuları müəyyənləşdirməli, məsələlərin həlli yollarını araşdırmalı, mənbə axtarışı etməli, beynəlxalq konfrans və seminarlarda fəal iştirak etməlidir.

Tədqiqat ideyasını inkişaf etdirdikdən sonra araşdırmalara başlamaq olar. Araşdırmaların sonucunda əldə edilən nəticələrin keyfiyyətinə diqqət yetirilməlidir. Nəticələr yeni və orijinal olmalı, nəzəri və praktiki əhəmiyyət kəsb

etməlidir. Əlyazmaya başlamadan öncə tədqiqat ideyası müəyyən olunur, məqalənin planı qurulur və istifadə olunacaq ədəbiyyatın siyahısı dəqiqləşdirilir. Əlyazma işlənib, yoxlanıldıqdan sonra ədəbiyyat siyahısı tərtib olunur.

Elmi məqalə hazırlayarkən, nəşr prosesinin etik prinsiplərini və normalarını nəzərə almaq da vacibdir. Tədqiqatçılar təqdim olunmuş işin orijinal olması, plagiat olmaması, başqa yerdə nəşr olunmaması tələblərinə riayət etməlidirlər. Müəlliflər nəticələrini açıq və dürüst şəkildə, saxtalaşdırmadan və ya məlumatların lazım olmayan manipulyasiyası edilmədən təqdim etməlidirlər.

Əlyazmanı tərtib etdikdə, seçilmiş jurnalın müəlliflər üçün qoyulmuş təlimatlarına əməl etməlidir. Təlimatlarda qeyd edilən hər bir bənd son təfərrüatına qədər olduğu kimi yerinə yetirilməlidir. Məqalənin həcminə, ədəbiyyat siyahısına dair qoyulmuş tələblərə riayət olunmalıdır. Ədəbiyyat siyahısına xarici mənbələr (ən azı 50-70%) daxil edilməlidir. İstinad olunan ədəbiyyatın sayı kifayət qədər olmalıdır. Adətən, istinadların sayı 15-dən 30-a qədər olur. Məqalənin ədəbiyyat siyahısı (References) redaktor və resenzent üçün müəllifin erudisiyasının (geniş məlumata sahib olmasının), həmin sahədə aparılan mövcud tədqiqatlar haqqında məlumatlı olmasının göstəricisidir. Buna görə də istinad edilən məqalələr mümkün qədər yeni olmalıdır. Müəllif öz məqalələrinə çox istinad etməməlidir. Lakin məqalə əvvəlki məqalələrin (tədqiqatların) davamıdırsa, onda onlara istinad etmə istisna olunmamalıdır.

Tədqiqatın mövzusunə tam uyğun gələn jurnal seçilməlidir. Redaktor üçün məqalənin «jurnalın qarşıda qoyduğu məqsədlərinə uyğun» olması vacibdir. Elmi jurnalların əsas tələblərindən biri də məqalənin jurnalın dərc edildiyi dildə mükəmməl yazılması, əlyazmanın üslub və keyfiyyətinin uyğunluğu, eləcə də təqdim olunan materialların informativ olması, həcmi və qısalığı ilə seçilə bilməsidir. Beləliklə, məqalənin resenziyadan keçirilməsinə nail olmaq üçün, yəni baş redaktor tərəfindən rədd edilməməsi üçün məqalə mütləq jurnalın

məqsəd və vəzifələrinə uyğun olmalı, göstərilən forma və qaydada göndərilməlidir.

Bütün bunları nəzərə alaraq və elmi məqalənin beynəlxalq standartlara uyğun yazılmasının əhəmiyyətli olduğunu qeyd edərək, məqalənin quruluşuna qoyulmuş ümumi tələbləri müəlliflərin diqqətinə çatdırırıq.

- Başlıq (Title) – ixtisarlar və düsturlardan istifadə etməmək şərti ilə 6-12 söz və əsas açar sözlərdən ibarət olmalıdır.

- Müəlliflər haqqında bilgi (Information about authors) – müəlliflərin soyadı, adı, atasının adı (SAA) və bağlantıları qeyd edilməli və məqaləyə verdikləri töhfəyə uyğun sıralanmalıdır. Bağlantılarda təşkilat, şəhər, ölkə göstərməli, təşkilatın adı (ingilis dilində) Nizamnamədəki adı ilə uyğun gəlməli və SAA transliterasiya edilərkən müəllifin bütün məqalələrdə onların vahid yazılmasına riayət etməsi vacibdir.

- Annotasiya (Abstract) – 100-250 söz təşkil etməlidir. Buraya tədqiqat mövzusunun aktuallığı, məsələnin qoyuluşu, araşdırma məqsədləri, tədqiqat metodları, əsas nəticələr və xülasə daxil olunmalıdır.

- Açar sözlər (Keywords) – 8-10 söz və ifadədən ibarət və mövzusunun xüsusiyyətini, tədqiqatın məqsəd və nəticələrini əks etdirməlidir.

- Əsas müddəalar (Highlights) – bu bölmədə əsas tədqiqat nəticələrini qısaca əks etdirən 3-5 bənddən ibarət nişanlanmış siyahı qeyd olunmalıdır.

- Giriş (Introduction) – tədqiqat mövzusunun aktuallığı, tədqiqat mövzularına dair ədəbiyyatın nəzərdən keçirilməsi, məsələnin qoyuluşu, tədqiqatın məqsəd və vəzifələrinin ifadəsi əks etdirilməlidir.

- Metodlar (Materials and Methods) – yalnız məqalənin mətnindən istifadə edərək nəticələri əks etdirən eksperimentlər/müşahidələrin üsulları və sxemi ətraflı açıqlanmalıdır. Eksperimentlər/müşahidələr aparmaq üçün materiallar, alətlər, avadanlıqlar və digər şərtlər təsvir olunmalıdır.

- Nəticələr (Results) – faktlara əsaslanan tədqiqat nəticələri (mətn, cədvəl, qrafik,

diqramlar, tənliklər, şəkillər) ifadə edilməlidir.

- Müzakirə (Discussion) – alınan tədqiqatların nəticələrinin izahını əks etdirməli, o cümlədən əldə edilmiş nəticələrin tədqiqat fərziyyəsinə uyğunluğu, tədqiqatın özəti və nəticələrinin ümumiləşdirilməsi, praktiki tətbiqə dair və gələcək araşdırmalar üçün təkliflər qeyd olunmalıdır.

- Xülasə (Conclusion) – istifadə olunan ifadələri təkrarlamamaq şərti ilə məqalənin bölmələrini özündə qısaca əks etdirən məlumat verilməlidir.

Qeyd etdiyimiz «Giriş», «Metodlar», «Nəticələr», «Müzakirə» və «Xülasə» məqalənin mətn hissəsini təşkil edir.

- Təşəkkür (Acknowledgments) – bu bölmədə müəlliflər yardım üçün həmkarlarına və tədqiqatın maliyyə dəstəyinə görə şəxslərə və ya təşkilatlara öz təşəkkürünü bildirməlidirlər.

- Ədəbiyyat siyahısı (References) – yalnız məqalənin hazırlanmasında istifadə olunan, nəşriyyat tərəfindən qəbul edilən və standartlara uyğun olaraq tərtib olunmuş mənbələrdən ibarət olmalıdır.

Əlyazmanı hazırlayarkən qarşıda duran açar sualları nəzərdən keçirək.

Birinci sual: Tədqiqatın aparılmasında məqsəd nədir? Sualın cavabı olaraq, ilkin məlumatlar, tədqiqat sahəsindəki mövcud vəziyyət və əsas məqsəd nəzərdə tutulur. Məqalədə mövzunun hansı sahəni əhatə etdiyini, araşdırmanın geniş və ya xüsusi olduğunu, tədqiqatın aktuallığını, əsas hədəflər və məqsədləri qeyd etmək lazımdır.

İkinci sual: Araşdırmalar necə aparıldı? Məqalədə tədqiqat metodları haqqında bilgi verərək nümunələr, istifadə olunmuş materiallar, metodların ümumi və ya xüsusi olması qeyd edilir.

Üçüncü sual: Hansı nəticələr əldə edildi? Alınan nəticələr düzgün ifadə edilməli və onların xülasəsi aydın şəkildə verilməlidir.

Sonuncu sual: Tədqiqatın əhəmiyyəti nədən ibarətdir? Sualın cavabı araşdırmanın qısa məzmununu, nəticələrin müqayisəsini, yəni oxşarlıqlar və fərqləri, nəticələrin tətbiqini

əks etdirməlidir.

Beləliklə, hər bir alim elmi tədqiqatlarının nəticələrini dərc etdirmək üçün əlyazmanın hazırlanmasına məsuliyyətlə yanaşmalıdır. Məqalədəki bütün açıqlamalar qısa və aydın formada verilməlidir. Məqalənin informasiya axını düzgün şəkildə olmalıdır, yəni məlumatlar düzgün sıralama ilə təqdim edilməlidir.

Jurnal seçimi

Əldə edilən nəticələrin hansı jurnalda dərc edilməsi elmi tədqiqatın ilkin mərhələlərində planlaşdırılmalıdır. Elmi jurnalın seçimi əlyazmanı hazırlamadan əvvəl edilməli və tədqiqat mövzusunun jurnalın tematikasına uyğunluğuna, jurnalın parametrlərinin qiymətləndirilməsinə əsaslanmalıdır.

Jurnalı seçərkən qiymətləndiriləcək olan amilləri nəzərə almaq lazımdır. İlkin olaraq, məqsəd və hədəfləri, tədqiqat nəticələrinin yeniliyini və onlara maraq göstərən müvafiq oxucu auditoriyasını təyin etmək lazımdır. Bundan əlavə, jurnalın müəlliflər üçün təlimatlarına da diqqət yetirilməlidir. Burada əlyazmanın hazırlanması, söz limiti, ədəbiyyat siyahısının tərtib forması, məqalədə istinadların verilmə qaydası nəzərdə tutulur. Növbəti amillər – jurnalın İmpakt-faktoru (IF) və Open Access (OA), yəni jurnalın «Açıq giriş» rejimində olması nəzərdən keçirilir. Bu rejimdə fəaliyyət göstərən jurnallarda məqalə çap etdirmək üçün müəllif yüksək məbləğdə ödəniş etməlidir. Oxucular isə məqalədən pulsuz istifadə edə bilirlər. Əgər alınan nəticələr əvvəlki tədqiqatlara əsaslanırsa, onda aşağı İmpakt-faktorlu jurnal seçilməlidir. Tətbiqi cəhətdən əhəmiyyətli olan, tamamilə yeni bir orijinal nəticələr alınmışsa, yuxarı İmpakt-faktorlu jurnal seçmək məqsədəuyğun olardı.

Alınmış nəticələrin regional (yerli) və ya beynəlxalq jurnallarda nəşr edilməsi onların harada tətbiq olunmasından asılıdır. Müəyyən bir sahə üzrə alınmış xüsusi nəticələri yerli jurnalda, dünya səviyyəsində əhəmiyyətli olan nəticələri isə beynəlxalq jurnalda nəşr etmək məqsədəuyğundur.

Alınmış nəticələrin əhəmiyyətliyini nəzərə alaraq, onları ixtisaslaşdırılmış və ya çoxsahəli jurnallarda nəşr etmək olar. Əgər nəticələr müəyyən bir sahə üçün əhəmiyyətlidirsə, onda ixtisaslaşdırılmış jurnal, nəticələr başqa sahələrdə də tətbiq oluna bilərsə, çoxsahəli jurnal seçmək lazımdır.

Jurnalı seçərkən oxucu auditoriyasını da nəzərə almaq vacibdir. Abunəlik modeli jurnalların oxucu auditoriyası akademik heyətdən, yəni müəllim və elmi tədqiqatçılardan ibarətdir. Akademik və ümumi oxucu auditoriyası olan jurnallar Open Access rejimində fəaliyyət göstərir. Hibrid jurnallar isə abunəlik və Open Access modellərini özündə cəmləşdirir. Hibrid modeli jurnal seçərkən müəlliflər məqalənin necə dərc edilməsinə və yayılmasına özləri qərar verirlər. Ənənəvi model seçdikdə ödəniş tələb olunmur, «açıq giriş» rejimli model seçdikdə əlavə ödəniş edilir.

Məqaləni dərc etmək üçün tanış olduğunuz jurnalları nəzərdən keçirmək məqsədə uyğun olardı. Elsevier, Springer, Wiley, Taylor&Francis, OUP (Oxford University Press), CUP (Cambridge University Press), AIP (American Institute of Physics), APS (American Physical Society), Nature, Science kimi aparıcı nəşriyyatların ingilis dilində dərc olunmuş jurnallarını oxumaq lazımdır. Bu nəşriyyatların jurnallarının bir çox hissəsi yüksək sitatgətirmə göstəricilərinə malikdir.

Hər hansı bir jurnalı oxumaqla, onun tematikası və qaydaları ilə yaxından tanış olmaq, məqalənin müəllifləri və işlədikləri təşkilatlar haqqında məlumatlanmaq olar. Bundan əlavə, digər müəlliflər tərəfindən məqalələrin və ədəbiyyat siyahısının necə hazırlanması ilə tanış olmaq və mövzuya yaxın elmi işlər tapıb, sonra onlara istinad etmək olar.

Əgər tanış jurnal yoxdursa, onda mövzuya uyğun jurnalları nəzərdən keçirmək lazımdır. Scopus, Web of Science məlumat platformalarında istinadolunma göstəricilərinə görə mövzu üzrə axtarış etmək mümkündür. Bu verilənlər bazasından sitatgətirmə dərəcəsi

haqqında məlumatların əsasında jurnalları seçmək olar – İmpakt-faktor üzrə JCR-dən (Journal Citation Reports – Web of Science) və ya SJR-dən (Scimago Journals Ranking – Scopus).

Beləliklə, elmi jurnalın seçim vasitələrinə nəzər yetirək.

İlkin vasitələrdən biri jurnalın onun tematikası üzrə axtarışdır. Belə axtarışları açar sözlərdən tərtib edilmiş tematik sorğulara nəzərən, beynəlxalq verilənlər bazasında indeksləşdirilmiş jurnalların siyahısı üzrə (Web of Science və ya Scopus) aparmaq olar. Xüsusi axtarış və analiz vasitələrindən istifadə etməklə (Scimagojr.com, Journal Finder, Journal Metrics, Springer Journal Selector, Edanz Journal Selector və b.) məqalələrin məlumatları və ya qabaqcıl nəşriyyatların konkret başlıq cədvəlləri üzrə də (<http://sciencedirect.com>, <http://link.springer.com>, <http://www.nature.com/search/advanced> və s.) axtarışlar etmək olar.

Növbəti vasitə nəşriyyatın seçimidir. Elsevier, Springer Nature, Wiley, Taylor&Francis, Oxford University Press (OUP), Sage, Emerald, Cambridge University Press (CUP) və b. nəşriyyatların arasından seçim etmək olar.

Bir çox nəşriyyat və jurnallar öz veb saytında və SHERPA/Romeo saytında məqalələrə açıq giriş siyasəti (Open Access) haqqında məlumatlar təqdim edirlər (<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/index.php>). Jurnalın seçimində bu məlumatların da istifadəsi faydalı ola bilər.

Jurnalın parametrlərinin qiymətləndirilməsi üzrə aparılan axtarışlar – geniş tətbiq olunan bir vasitədir. Burada kvartil, İmpakt faktor (IF) (impakt faktor), CiteScore SCIMago Journal Rank (SJR – indikator (göstərici)) parametrlərinə nəzərən axtarışlar aparılır.

Kvartil sitatgətirmə dərəcəsinə, yəni elmi ictimaiyyətdə jurnalın tələbat səviyyəsini əks etdirən bir kateqoriyadır. Hər bir jurnal dörd kateqoriyalardan birinə düşür: Q1-dən (ən yüksəyindən) Q4-ə (ən aşağıya) qədər. Ən nüfuzlu jurnallar ilk iki kvartilə – Q1 və Q2-yə aiddir.

İmpakt faktor (IF) hesabat ilində əvvəlki

iki (beş) il ərzində jurnalda dərc olunmuş məqalələrə edilən istinadların orta sayını təsvir edir. İmpakt faktor yalnız Web of Science-da indeksləşdirilmiş jurnallar üçün müəyyən edilir. CiteScore hesabat ilində əvvəlki üç il ərzində jurnalda dərc olunmuş məqalələrə edilən istinadların orta sayını təsvir edir. Yalnız Scopus-da indeksləşdirilən jurnallar üçün hesablanır. SCIMago Journal Rank (SJR) PageRank alqoritmində əsaslanan və jurnala edilən istinadların sayını və onun nüfuzluğunu nəzərə alan jurnalın elmi təsirinin ölçüsüdür. Yalnız Scopus-da indeksləşdirilən jurnallar üçün hesablanır. Jurnal haqqında məlumatların təhlilini aparmaqla da seçim etmək olar. Burada əlyazmanın qəbul edilmə sürəti, nəşr müddəti nəzərdə tutulur.

Elmi məqalənin keyfiyyətli nəşrlərdə çap olunması elmi cəmiyyətdə müzakirə olunan mühüm və aktual məsələlərdən biridir. Qeyd etdiyimiz kimi, elmi nəşrlər üçün müəyyən tələblər mövcuddur. Onlardan ən mühümü bu nəşrlərin elmi əhəmiyyətliyi və aktuallığıdır. Məqaləni hansı jurnallarda çap etdirməli olduğunu dəqiqləşdirmək üçün tədqiqatçı etibarlı mənbələrdən istifadə etməlidir. İnternet mühitində elmi informasiyanın çox sürətlə artması tədqiqatçının burada orijinal məlumat əldə etməsini nisbətən çətinləşdirir.

Məqalə dərc etdirmək üçün jurnalın məhz etibarlı beynəlxalq mənbədən seçilməsi o qədər də asan deyil. Bəzən tədqiqatçılar asan üsulla qısa müddətdə məqalə dərc etdirmək üçün alternativ yol axtarmağa başlayırlar ki, bu da öz növbəsində onları keyfiyyətsiz, bədnəviyyətli jurnalların tələsinə salır. Qeyd edək ki, elm sahəsində keyfiyyətsiz nəşriyyat fəaliyyətinin son illərdə geniş yayılması «Yırtıcı» (ing. Predatory), «Oğurlanmış» (ing. Hijacked) və «Saxta» (ing. fake) jurnalların sayının getdikcə artmasına gətirib çıxarır.

«Yırtıcı» jurnal müəllifdən ödəniş tələb edən, əvəzində isə həqiqi jurnalın göstərdiyi redaksiya və nəşriyyat xidmətlərini göstərməyən jurnaldır. «Oğurlanmış» jurnal pul qazanmaq məqsədi ilə çox vaxt onlayn nəşr

olunan və adı əsl jurnalın adına yaxın olan jurnaldır. «Saxta» jurnal hər hansı qanuni akademik jurnalın saxta veb saytını yaradan jurnaldır. Bu, nəşriyyat tərəfindən elmi jurnalların etikasının pozulmasında nisbətən yeni bir istiqamət ifadə edir. Belə jurnallarda nəşr olunma alimin nüfuzuna çox mənfi təsir göstərə bilər, həmçinin məqalənin indeksləşdirilməsi və istinad edilməsi üzrə gözləntilərə cavab verməyə bilər.

Elmi jurnal seçərkən keyfiyyətsiz nəşrlərin əvvəlcədən aşkarlanması üçün onları xarakterizə edən əlamətləri də qeyd etmək yerinə düşərdi. Belə jurnal öz müəllifindən müstəqil olaraq rəylərin hazırlanmasını və ya həmkarları tərəfindən resenziyanın alınmasını xahiş edir. Redaksiya agentlik xidmətləri təklif edir, məsələn, ödənişli resenziyaların hazırlanması kimi (bura tərcümə, redaktə və ya əlyazmanın texniki cəhətdən hazırlanması aid deyil). Jurnal ən qısa müddətdə (2-3 gün, bir həftə və s.) dərc etmək təklifi ilə spam göndərir. Jurnal özü haqqında mötəbər olmayan məlumatlar göstərir (məsələn, Scopus və Web of Science kimi verilənlər bazalarına daxil edilməsi haqqında), saxta sitatgətirmə indeksləri, mövcud olmayan və ya əhəmiyyətsiz göstəriciləri əks etdirir, ISSN-i göstərmir. Bundan əlavə, məqalənin elmi səviyyəsinin redaksiya tərəfindən artırılmasını təklif edir, öz əməkdaşlarının, mütəxəssislərinin (ekspertlərinin), redaksiya heyətinin üzvlərinin adlarını və soyadlarını gizlədir. Jurnal sitat gətirilmələrlə bağlı manipulyasiyalar, çox sayda öz-özünə sitat gətirilmələri daxil etməklə elmetrik göstəricilərin yüksəldilməsi üçün xidmətlər təklif edir, həmmüəlliflərin «satışı» ilə məşğul olur. Jurnalda mətnlərin çox sayda olması (40 və daha çox məqalə), məqalənin çox aşağı həcmli – 3-4 səhifəlik olması, jurnalın adının çox ümumiləşdirilmiş olması, bir jurnala müxtəlif istiqamətlər üzrə olan məqalələrin qəbul olunması da keyfiyyətsiz nəşrlərin əlamətləridir. Jurnalın adının yalnız of və ya for ilə fərqlənərək eyni tematika üzrə olan jurnalın adına yaxın olması, jurnal haqqında olan məlumatlarda çox sayda tərifləyici

epitetlərin olması da (məsələn, Leading publisher, the most popular journal in the area) bədnıyyətli nəşrləri xarakterizə edən amillərdir.

Belə nəşrlərdən qorunmaq məqsədilə jurnalın Web of Science məlumat bazasında indeksləşdirilməsini yoxlamaq vacibdir (<http://ip-science.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jlsearch.cgi?PC=MASTER>).

Əgər məqalə qeyd etdiyimiz jurnallarda artıq nəşrə qəbul olunubsa, belə halda məqaləni necə geri götürmək olar?

Birincisi, redaktorla yazışmalarda jurnal haqqında məlumatları ona bildirmək lazım deyil. İkincisi, redaktora məktub yazaraq, məqaləni geri götürməyə çalışmaq lazımdır. Məktubda, məsələn, verilənlərdə, hesablamalarda və ya məqalədə başqa səhvlər olduğunu qeyd etmək olar. Yeni ziddiyyətli nəticələrin alındığını və bununla bağlı məqaləni dərc etdirməyə uyğun olmadığını bildirmək olar.

Məqalənin təqdimatı

Düzgün jurnal seçimi edib və əlyazmanı jurnalın məqaləyə qoyulmuş tələblərinə uyğun tərtib etdikdən sonra onun lazımı qaydada təqdim edilməsi vacibdir.

Məqalənin təqdimatının ilkin mərhələsi – «Qoşma məktub»-un («Cover Letter») redaksiyaya göndərilməsindən ibarətdir. Qeyd edək ki, «Cover Letter» redaktorların müəllif haqqında olan ilkin təəssüratıdır. Bunu nəzərə alaraq, işin əhəmiyyətliliyi və orijinallığı, məqalənin oxucularda maraq oyatması, aydın və qısa bir yazı üslubunun olması vacibdir. Qeyd etmək lazımdır ki, dünyada nəşr olunan məqalələrin sayı artmaqdadır və nüfuzlu jurnallarda yer almaq üçün rəqabət böyükdür. Buna görə də, elmi ictimaiyyətə yalnız yüksək keyfiyyətli elmi tədqiqatların nəticələri təqdim edilməlidir.

Beləliklə, «Qoşma məktub» effektiv şəkildə yazılmalı, məqalənin adı, növü və əsas xüsusiyyətləri («Highlights») düzgün qeyd edilməlidir. Burada tədqiqatın müqəddiməsi (ön söz), araşdırmaların yolları, alınmış

nəticələr və onların oxucular üçün nədən maraqlı olması aydın şəkildə izah olunmalıdır.

Məqalə redaksiyaya daxil olduqdan sonra onun daxili qiymətləndirilməsi aparılır. İlkin əlamətlərə görə redaktor tərəfindən seçim edilir. Məqalənin istiqaməti və formatı müəyyənləşdirilir. Burada məqalənin jurnalın profiline uyğun olub-olmadığı qiymətləndirilir. Məqalənin tam, icmal, konfrans materialı formatında olduğu dəqiqləşdirilir. Məqaləni əlaqədar bir jurnala göndərmək və ya onun formatını dəyişdirmək kimi suallar nəzərdən keçirilir. Bundan əlavə, redaktor tərəfindən məqalənin dərin təhlili də aparılır. Yeniliyin kifayət qədər olması, tədqiqatın əvvəlki araşdırmalardan fərqi, bu istiqamətdə tədqiqat aparan alimlər və digər oxucular üçün məqalənin maraqlı olması nəzərdən keçirilir. Redaktorun məqalədə diqqət yetirdiyi məqamlara əlyazmanın bölmələrinin xülasəsi, annotasiya, açar sözlər, ədəbiyyat siyahısı, qoşma məktub, vizual informasiya daxildir.

Məlumat olaraq, nəşr növlərini qeyd edib, onlara aid tələblərə nəzər yetirək.

Orijinal elmi məqalə («Full Article») tamamlanmış elmi tədqiqatın nəticələrinin geniş formatda təqdim edilməsi deməkdir. Bu növə aid məqalə 8-10 səhifəlik mətndən, 5-8 şəkil və 25-40 sayda olan ədəbiyyat siyahısından ibarətdir.

Qısa məlumat («Short Communications Article») tamamlanmış elmi tədqiqatın ayrı-ayrı nəticələrinin qısa formatda təqdim edilməsidir. Məqalə 2500-dən az söz təşkil edən mətndən, ən çoxu 2 şəkil və ya cədvəldən, ən azı 8 sayda olan ədəbiyyat siyahısından ibarətdir.

Xülasə (icmal) şəklində yazılmış məqalə («Review paper/perspectives») – tədqiqat mövzusunun tənqidi formada ümumiləşdirilməsidir. Belə məqalə 10 və ya daha çox səhifədən, 5 və ya daha çox şəkildən, təxminən 80 sayda olan ədəbiyyat siyahısından ibarətdir. Bu formada olan məqalə elmi karyeranın gücləndirilməsi üçün yaxşı bir vasitədir.

Növbəti mərhələdə redaksiya qərarı alınır – imtina (rədd edilmə) və ya məqalənin ekspertlərə göndərilməsi müzakirə olunur.

Qeyd edək ki, yüksəksəviyyəli (nüfuzlu) jurnallarda imtina 80%-dən 90%-ə qədərdir. Birbaşa qəbul edilən məqalələrin faizi isə çox aşağıdır. Məqalə qəbul olunduqdan sonra resenzent təyin olunur və rəyin yazılması üçün material ona göndərilir. Resenzentin seçimində redaksiya heyətinin, ekspert-resenzentlərin və məqalənin müəllifinin tövsiyələrindən, ekspert-resenzentlərin məlumat bazasından, redaktorun şəxsi elmi əlaqələrindən istifadə olunur. Resenziya verilməsinin forması jurnalın səviyyəsinin göstəricisidir. Nüfuzlu jurnallarda ən çox yayılmış resenziya verilmənin növlərini qeyd edək.

İkitərəfli anonim resenziyanın verilməsi («double-blind peer-review») resenzent və müəlliflərin soyadlarının hər iki tərəfə də məlum olmaması deməkdir.

Birtərəfli anonim resenziyanın verilməsində («single-blind peer-review» və ya «blind») – resenzentə müəlliflərin soyadlarının məlum olması, müəlliflərə isə resenzentin soyadının məlum olmaması nəzərdə tutulur. Açıq resenziyanın verilməsi isə resenzent və müəlliflərin soyadlarının hər iki tərəfə məlum olması deməkdir.

Məqalənin resenziyaya göndərilməsi artıq bir uğur sayılır. Çünki məqalə dərc edilməyə layiq olduğu halda redaktor tərəfindən qiymətləndirilir. Qeyd edək ki, məqalənin elmi əhəmiyyətinin və orijinallığının, jurnalın tematik istiqamətlərinə, elmi-nəşriyyat prosesinin etik prinsipləri və normalarına uyğunluğunun müəyyən edilməsində rəyçilərin rolu böyükdür.

Resenzentin diqqət yetirdiyi suallar tədqiqatın nəticələrinin nə dərəcədə verilən məlumatlara əsaslanmasından, əhəmiyyətli və maraqlı olmasından, aydın və sadə formada izah edilməsindən ibarətdir. Həmçinin resenzent tədqiqatın nə dərəcədə yeni və orijinal, müəllifin aldığı elmi nəticələrin nə dərəcədə aydın və əhəmiyyətli olmasına, etik prinsiplərin pozulmamasına, səhv və çatışmazlıqların varlığına, düzəliş və ya əlavələr olunmasına nəzər yetirir. Beləliklə, məqalənin resenziyadan keçməsi onun inkişafına imkan yaradır.

Sonrakı mərhələdə məqalə düzəlişlər

edilməsi və tamamlanması üçün müəllifə göndərilir. Resenzent (əlaqələndirici redaktor) qeydlər göndərən, düzəlişlər tələb edirsə, bu təxirə salınmamalı, operativ şəkildə həll edilməlidir (bunun üçün ayrılan müddətin sonuna saxlanılmamalıdır). Rəyçiyə müraciət etməkdən çəkinməmək lazımdır, hər bir bənd üçün nə edildiyini izah edən bir qoşma məktub əlavə olunmalıdır. Rəyçinin dediyi hər bir qeyd yerinə yetirilməlidir (əgər bunlar tədqiqatın nəticələri ilə bağlı mühüm suallar deyilsə). Bu, məqalənin nəşr mərhələsinə çatdırılması üçün bir şansıdır. Dəyişikliklər varsa, onları görünən və seçilən etmək lazımdır. Səhifə və sətir nömrələri qeyd edilməli, fərqli bir şrift rəngi istifadə olunmalı, yazılar fərqləndirilməlidir.

Tələb olunan düzəlişlər edildikdən sonra, məqalə son qiymətləndirilmə üçün resenzentə göndərilir. Əgər məqalə rədd edilibsə, səbəbi öyrənilməli və imtina barədə yazılanlar diqqətlə oxunmalıdır. Redaktorların çoxu rədd edilmiş məqalə haqqında ətraflı izahat verirlər. Məqalənin materialını yaxşılaşdıraraq, onu başqa bir jurnala göndərməyə cəhd edilməlidir.

Beləliklə, məqalənin nüfuzlu jurnalda çapahazırlanma və təqdim etmə proseduru aşağıdakılardan ibarətdir:

- Nəşrin seçilməsi (elmi jurnalın);
- Jurnalın tələblərinin təhlili;
- Jurnalın tələblərinə uyğun olaraq materialın ilkin qiymətləndirilməsi;
- Məqalənin işlənməsi və düzgün şəkə salınması;
- Məqalənin resenziyadan keçirilməsi (jurnalın tələblərinə uyğun olaraq);
- Məqalənin tərcüməsi (ehtiyac varsa);
- Nəşriyyatla danışıqların aparılması;
- Məqalənin işlənilməsi və tamamlanması;
- Məqalənin nəşr edilməsi, rədd edildikdə başqa bir jurnala təqdim edilməsi.

Bir məqamı da qeyd etmək lazımdır. Burada məqalə müəllifinin hansı hüquqlara malik olması nəzərdə tutulur. Bu hüquqlara məqaləyə müstəsna hüququ, müəlliflik hüququ, müəllifin ad hüququ, məqalənin toxunulmazlıq hüququ, məqaləni dərc etmək hüququ aiddir.

Müəllif tərəfindən müstəsna hüquqlar müqavilə əsasında verilə bilər. Müqavilə müəllif və jurnalın redaksiyasının hüquq və vəzifələri deməkdir. Müqaviləsiz oxucular məqaləyə daxil ola bilmirlər. Müqaviləyə diqqətlə yanaşmaq lazımdır, çünki müəlliflərə gələcəkdə məqalənin istifadə hüquqlarına məhdudiyət qoyula bilər. Müəlliflərin məqaləyə olan müstəsna hüquqları məqalənin baş səhifəsində Copyright © (Müəlliflik hüququ) işarəsi ilə qeyd olunur.

Nəticə

Beləliklə, respublikamızda tədqiqatla məşğul olan mütəxəssislərin elmi məqalələrinin

dünyanın aparıcı nəşrlərində çap olunmasının günümüzün aktual problemlərindən birinə çevrilməsi bu sahədəki boşluqların mövcud olması ilə bağlıdır. Bir sıra hallarda təqdim olunan məqalələrin yüksək indeksli nəşrlərdə qəbul edilməməsi mütəxəssislərimizin öz dəyərli nəticələrinin yüksək standartlar səviyyəsində hazırlayıb təqdim edə bilməməsindən, bu sahədə təcrübə çatışmazlıqlarından irəli gəlir. Bu çatışmazlıqları aradan qaldıraraq, dünya standartlarına uyğun orijinal elmi əsərlərin yazılması, məqalələrin dünyanın aparıcı, yüksək indeksli jurnallarında çap olunması həm müəllifin özü üçün bir göstərici olacaq, həm də ümumən ölkəmizin imicinə öz müsbət təsirini göstərəcəkdir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Əliyev F.Ə., Ağayev Ş.S. Azərbaycanca elmin problemləri və inkişaf perspektivləri. "Elm" nəşriyyatı, Bakı, 2011, 151 s.
2. Həsənova R.Ş., Əsgərov F.Ş. "Yırtıcı" jurnalları xarakterizə edən xüsusiyyətlərin identifikasiyası. İnformasiya səmiiyyəti problemləri, 2018, № 2, s. 97–106.
3. Giray Ş. Springer Nature. Yazar Çalıştayı. 2018. <http://mek.az/documents/Baku%20Springer%20Nature%20Workshop%204%20Aralik%202018.pdf>
4. Александрова И.А. Ресурсы Springer Nature. Как подобрать журнал по профилю исследований. 2018. <http://docplayer.ru/79791153-Resursy-springer-nature-kak-podobrat-zhurnal-po-profilyu-issledovaniy-irina-aleksandrova.html>
5. Кириллова О.В., Парфенова С.Л. и др. Краткие рекомендации по подготовке и оформлению научных статей в журналах, индексируемых в международных наукометрических базах данных. Москва, 2017, 11 с.
6. Кириллова О.В. Как опубликовать статью в зарубежном рейтинговом журнале.

2014. <https://docplayer.ru/44720295-Kak-opublikovat-statyu-v-zarubezhnom-reytingo-vom-zhurnale.html>
7. Макеева, Е. Ю. Максимчик О.А. Оценка влияния научных журналов в международных системах научных публикаций. Известия Самарского научного центра Российской академии наук, т. 16, № 2(3), 2014.
8. Beall J. Essential information about predatory publishers and journals. International Higher Education, 2016, <http://ejournals.bc.edu/ojs/index.php/ihe/article>

Internet resursları

9. Web of Science – Clarivate. <https://clarivate.com/products/web-of-science>
10. Scopus Journal. https://www.scopus.com/sources.uri?DGCID=Scopus_blog...
11. SAGE Journals: Your gateway to world-class research journals. <https://journals.sagepub.com>
12. Elsevier | An Information Analytics Business | Empowering Knowledge <https://www.elsevier.com/>

12. Journals – Taylor & Francis Group.
<https://taylorandfrancis.com/journals>
13. Journals – Springer Nature.
<https://www.springernature.com/gp/products/journals>
14. Wiley Online Library | Scientific research articles, journals, books, and ...
<https://onlinelibrary.wiley.com>